



Pablo d'Ors

Devoció

Traducció del castellà de Tina Vallès



Galàxia Gutenberg

PABLO d'ORS

Devoció

Traducció de Tina Vallès

Galàxia Gutenberg

Galàxia Gutenberg,
Premi TodosTusLibros
al Millor Projecte Editorial, 2023,
atorgat per CEGAL (Confederación Española
de Gremios y Asociaciones de Libreros).

Títol de l'edició original: *Devoción*
Traducció del castellà: Tina Vallès

Publicat per
Galaxia Gutenberg, S.L.
Av. Diagonal, 361, 2n 1a
08037-Barcelona
info@galaxiagutenberg.com
www.galaxiagutenberg.com

Primera edició: febrer de 2025

© Pablo d'Ors, 2025
© de la traducció: Tina Vallès, 2025
© Galaxia Gutenberg, S.L., 2025

Preimpresió: Maria Garcia
Impressió i enquadernació: Romanyà-Valls
Sant Joan Baptista, 35, La Torre de Claramunt-Barcelona
Dipòsit legal: B 56-2025
ISBN: 978-84-10317-73-4

Qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública
o transformació d'aquesta obra només es pot realitzar amb l'autorització
dels seus titulars, a banda de les excepcions previstes per la llei.
Adreceu-vos a CEDRO (Centro Español de Derechos Reprográficos)
si necessiteu fotocopiar o escanejar fragments d'aquesta obra
(www.conlicencia.com; 91 702 19 70 / 93 272 04 45).

*Per a Gonzalo Rodríguez-Fraile,
amb admiració, agraïment i amistat*

EL PELEGRÍ RUS

Versió de Pablo d'Ors

«No deixarem d'explorar,
i la fi de la nostra exploració
serà trobar el punt de partida
i conèixer el lloc per primera vegada.»

T. S. ELIOT

ACTE I

L'oració del cor

1. EL TERRATINENT PIETÓS

Un dia vaig entrar en una església a resar i, durant la missa, vaig sentir la frase: «Pregueu sense parar». Aquestes tres paraules –pregueu sense parar– se'm van quedar tan gravades que vaig començar a pensar com podia ser això de pregar sense aturar-se, si a la vida tots estem sempre ocupats amb tants assumptes i tan diversos. Així que vaig sortir de l'església demanant-me si trobaria algú que m'ho expliqués i, com que no m'ho podia treure del cap, dos dies després em vaig encaminar a la recerca de qui em pogués illuminar. I va ser així que em vaig fer pelegrí.

Que qui soc? Per la gràcia de Déu, soc cristià; pels meus actes, sens dubte soc un gran pecador; el que vaig descobrint és que per vocació soc pelegrí, perquè sempre vaig errant, d'un cantó a l'altre. No-

més tinc la paraula i el pa: al pit, sota la camisa, la santa Bíblia i la *Filocàlia*, els meus llibres; a l'espatlla, un sarró de pa sec... Res més, però tampoc res menys!

*

En les meves recerques inicials, de qui vaig tenir notícia primer va ser d'un terratinent pietós que vivia al poble del costat. Em van dir que aquell bon home amb prou feines si sortia de casa, i que no feia res més que llegir llibres pietosos i pregar a Déu en una petita capella que s'havia fet construir expressament.

Aquell terratinent em va somriure quan em va tenir davant.

—He sentit dir que sou una persona devota i asenyada —el vaig saludar—. Per això us demano que m'expliqueu, si sou tan amable, què vol dir això que diu l'Apòstol de «Pregueu sense parar». Com es pot fer una cosa així si anem tots tan atrafegats?

Em va tornar a somriure. Encara el puc veure, aquell somriure ampli.

—No és a mi a qui cerques —em va respondre després d'un compàs d'espera força llarg—. Jo no tinc lletres per respondre una pregunta com aquesta, tan profunda. —I va continuar somrient-me amb

una dolçor infinita.— Però a poques verstes d'aquí hi ha un rector que diu els millors sermons que he sentit mai. Ell t'explicarà què és la pregària, com fer-la i quins en són els fruits.

Acte seguit, com si jo fos un captaire, va manar a un dels seus servents que em donés unes quantes viandes per al camí, tot i que jo li vaig insistir que no em calia res. També vaig acceptar una fogassa calenta, que vaig agrair i vaig ficar dins del sarró; però ell, en veure'l tan foradat, es va entestar a canviar-me'l per un de més sòlid i millor, i també per això li vaig donar les gràcies.

Després se'm va acomiadar amb el mateix somriure que quan m'havia rebut. No vaig gosar continuar preguntant-li coses —però ho hauria desitjat—, perquè em va fer veure que l'importunava. Ara bé, la veritat és que aquella conversa va fer créixer en mi la inclinació irresistible a l'espiritualitat que experimento des de ben petit.

2. EL RECTOR LENT

Era un dia clar d'estiu i les campanes cridaven a missa.

—No cal que corris —em va dir un paísà, en veure que m'apressava—. Et sobra temps, en aquest poble

el rector és molt parsimoniós i la cerimònia és llarga –em va advertir.

Tenia raó: la litúrgia va durar molt, perquè el celebrant, pàllid i demacrat, va oficiar amb una lentitud exagerada. Però va pronunciar un sermó tan carregat de sentiment que em va emocionar.

–Amb quina pietat oficieu, pare! –li vaig dir un cop va haver acabat–. I que a poc a poc!

–Sí –va respondre mirant-me de reüll–, i mira que sé que als feligresos no els fa el pes i rondinen. Però no hi puc fer més. M’encanta assaborir cada paraula de la pregària eucarística, abans de pronunciar-la en veu alta.

Érem a la sagristia. De la paret que tenia davant penjava una icona meravellosa i una creu de mida gairebé natural.

–Reconec que m’agrada llegir –va admetre el rector, mig complagut i mig avergonyit, mentre jo, després d’admirar la icona, em distreia davant d’una prestatgeria plena de llibres.

Quan es va haver tret la casulla i l’alba, vam seure allà mateix, al voltant d’una gran taula rodona. Ell va entendre que li demanava confessió, tot i que jo l’únic que volia era saber què havia de fer per estar en connexió permanent amb Déu.

Quan li vaig haver formulat la meva inquietud, aquell sacerdot lent –era molt parsimoniós en tot,

no solament en la missa—, va treure d'un calaix del seu escriptori un llibre gruixut, i em va advertir que era molt valuós.

—A tothom qui em doni deu copecs, li llegeixo tant com vulgui sobre com serà el judici final de Déu i sobre els turments que patirem a l'infern —va començar a dir-me entre rialles seques i forçades.

Però després li va canviar la fesomia.

—Et confesso que quan vaig llegir com els cucs, enmig del foc etern, es menjaran els pecadors, em vaig espantar tant que des de llavors tinc pensaments obsessius.

Després se'm va atansar d'una manera exagerada i em va demanar en veu baixa, com si hi pogués haver algú darrere la porta escoltant-nos:

—Tu creus que deu ser veritat el que diu aquest llibre? Tu creus que ressuscitarem?

Em vaig quedar ben sorprès davant d'aquella interpellació. No em pensava que una persona de la seva condició, i més després d'haver-lo vist celebrar amb tanta unció, tingués aquesta mena de dubtes.

Però ell no va esperar que li respongués res.

—D'algú que fa cent anys o més que és mort ja no en queden ni les cendres. No ha tornat ningú de l'altre món, així que... Qui sap si l'ésser humà,

quan es mor, es podreix i desapareix de la faç de la terra per sempre sense deixar cap rastre!

Aquell rector, incrèdul i devot al mateix temps, va aconseguir escandalitzar-me.

–Aquest llibre –va deixar caure-hi la mà i em va espantar– el van escriure uns capellans per fer que visquem aterrits i en submissió. –I va riure d’una manera horrible, com no hauria imaginat mai que ho pogués fer un clergue.– D’aquesta manera, passes la vida enmig de penes i treballs sense cap consol i, per acabar-ho d’adobar, a l’altre món... no hi haurà res!

Un cop més, li va canviar la fesomia i va empallidir d’una manera aterridora.

–Et confesso que tots aquests pensaments em turmenten –va concloure, i em va mirar, ara sí, esperant la meva reacció.

En sentir aquell relat, només vaig poder fer que compadir-me’n. Havia sentit dir que els savis i els lliurepensadors solen ser molt escèptics, però entre els clergues... també s’incuba l’escepticisme i la incredulitat! Aquell rector era un home molt complex per a mi, i l’hi vaig dir. La seva ànima polièdrica tindria el seu propi camí vers Déu, però veritablement no era el meu. Així que vaig haver de reprendre la meva recerca sense saber gaire cap a on anar.

Però el que cercava no era lluny. Mai no és lluny el que busquem si és Déu.

Abans d'anar-me'n, li vaig demanar la seva benedicció, i me la va donar amb una lentitud extrema, tal com havia celebrat la missa.

3. L'ABAT HOSPITALARI

Després de la trobada frustrada amb aquell rector turmentat, els meus desigs d'endinsar-me en l'oració van arribar a ser tan intensos que, senzillament, em treien la son. Per sort, dues-centes verstes més endavant, vaig arribar a un monestir que deien que tenia un abat molt virtuós i hospitalari.

—He sentit dir que cal pregar en tot moment, però no sé com fer-ho —li vaig dir quan per fi em va rebre, cosa que no va ser pas fàcil—. Us demano, pare meu —no sabia com tractar-lo—, que m'ho expliqueu.

Vaig ser tan breu com vaig poder, perquè ja em van avisar que aquell abat era un home ocupadíssim i que, per tant, no li havia de robar més que el temps imprescindible.

—No ho sé, estimat germà —em va respondre—. Jo no sé res de tot això.

Em va sorprendre molt que un home consagrat i, per si això fos poc, el màxim responsable d'un

monestir, em digués, amb tota naturalitat, que ell, sobre l'assumpte de l'oració, no en tenia ni idea. Em va sorprendre fins i tot que, també ell, com el terrinent pietós, em somrigués mostrant-me les palmes de les mans i alçant les celles. Però no es va acabar tot aquí.

—Agraeix a Déu —em va dir llavors— que hagi encès dins teu aquesta inclinació irresistible a la pregària contínua. Reconeix-hi la crida de Déu; però, si et plau —i va alçar el dit índex—, tranquil·litza't. La mateixa pregària et revelarà com pregar sense aturar-te —em va assegurar—; però per a això cal temps, molt de temps. —I va sacsejar les mans perquè em fes càrrec de la quantitat d'anys que em caldrien per assolir el que cercava.— Resa sempre, resa més i amb més fervor —em va dir també per, acte seguit, acompanyar-me fins a la porta i allargar-me la mà perquè li besés l'anell—. Disculpa'm per haver parlat tant —em va dir encara, un cop li vaig haver besat l'anell—. Els sants pares afirmen que la conversa, encara que sigui pietosa, si dura gaire només és xerroteig. Prega per mi —em va demanar mentre sacsejava un mocador amb el que acabaria mocant-se—, perquè Déu, en la seva infinita misericòrdia, m'ajudi en el govern d'aquest monestir.

No va oblidar-se de convidar-me a passar amb ells el temps que jo considerés oportú. La seva fama

hospitalària no era infundada, per descomptat; però en les seves paraules no vaig trobar el consol que buscava.

–El meu repòs no depèn d'un sostre, sinó d'una ensenyança espiritual –vaig gosar dir-li, aquest cop com a mínim no em quedaria callat–. No necessito menjar, tinc molt de pa sec al sarró. –La meva manca de comprensió em semblava cada cop més dolorosa.

–Que la gràcia divina t'acompanyi durant el teu viatge –em va desitjar–, com l'àngel Rafael a Tobies!

Vaig sortir d'aquell locutori amb la impressió que el món s'havia tornat boig del tot: els sacerdots, que havien de ser un exemple de fe, viuen turmentats pels dubtes; els monjos, que es consagren a Déu, viuen ocupadíssims i sense temps per escoltar els altres. Aquell sant abat, suposadament expert en oració, no m'havia aclarit res! «A l'hora de pregar, no encertem ni el què ni el com», diu sant Pau. Doncs aquesta era, exactament, la meva situació.

4. EL PORTER I LA *FILOCÀLIA*

Estava a punt d'anar-me'n del monestir amb la meva set de Déu intacta quan un dels monjos, el

Índex

EL PELEGRÍ RUS, *Versió de Pablo d'Ors*

ACTE I. L'ORACIÓ DEL COR.....	13
1. El terratinent pietós	13
2. El rector lent	15
3. L'abat hospitalari	19
4. El porter i la <i>Filocàlia</i>	21
5. El guarda forestal	25
6. L' <i>staretz</i> i els dimonis	28
7. El germà incendiari.....	32
8. L'esposa i la Bíblia.....	35
9. La invocació del nom	38
10. El boig de Déu	40
ACTE II. LA VARA DE DÉU	43
11. L'atracament.....	43
12. Amor als llibres.....	46

13. El relat del capità	48
14. El llop i el rosari	51
15. Una batussa conjugal	53
16. La filla de l'amfitrió	56
17. Interrogatori davant del cap de policia . .	58
18. Les cames gelades	62
19. La cura amb quitrà d'ossos	64
20. La vara de Déu	67
ACTE III. FUGIDA ALS BOSCOS	71
21. La dona del jutge	71
22. Passeig amb tot un senyor	74
23. Conversa sobre els Bukhara	76
24. L'espina del peix	79
25. Aparició del mestre difunt i lavatori de peus	81
26. Visió i discurs del profeta	83
27. Fama de santedat i fugida als boscos . . .	86

Breu assaig sobre la
D E V O C I Ó

POÈTICA: ESCRIURE PER SER	99
1. L'adaptació d'un clàssic	99
2. Les trifulgues d'un cercador	104
3. El corrent de l'hesicasmè	114

4. La custòdia del cor	119
5. La recitació del nom	124
MÍSTICA: CAMINAR CAP ENDINS	131
1. Al principi sempre és la paraula	131
2. El que es pot aprendre d'un mestre	139
3. El camí del mantra	147
4. Viure en el relat de Déu.	157
5. Les proves iniciàtiques	163
6. El combat contra els dimonis	173
7. L'acceptació de la voluntat divina	180
8. El fantasma de la mort	188
9. Complir els manaments	195
10. Al final triomfen l'amor i la unió	204
Deu ensenyances per al caminant	209
Epíleg	221
Agraïments	223